

mindig voltak olyanok, akik a kiállított műveket kedvelték, de akadtak olyanok is, akik értetlenséggel álltak előttük. Éppen ezért az új kuratórium nagyobb figyelmet szentel a felnövekvő generáció tagjai megnyerésére, a szoborparkban rejlő értékek felfedezésére. Hazánkban sorra szűnnek meg korábban jól működő alkotótelepek, mennek tönkre szabadtéri kiállítóhelyek. A kérdés csupán az,

hogy Dunaújvárosban, az elkövetkező években a megszűnésnek, vagy egy új minőség születésének leszünk a szemtanúi. Az adott lehetőségekhez rugalmasan kell formálnunk önmagunkat, de az a korszak elmúlt, hogy többtonnás szobrokat tegyünk a Duna-partra. Nem is baj, ha Dunaújváros lakossága és a szakma is látja, hogy az acélszobrászat nem csak gigaméreteken létezik – véli

Várnai Gyula kuratóriumi elnök. Terveik között szerepel hazai és külföldi pályázati forrásokra alapozva, a Duna bal partján felépült városban újabb alkotótelepek megrendezése.

Jövőre lesz negyven éves a Dunaújvárosi Nemzetközi Vas- és Acélszobrász Alkotótelep és Szimpózium. Már folynak a jubileumi kiállítás előkészületei.

 Szente Tünde

Látogatás a Bombardier-nél

A Fémkohász Szakosztály budapesti helyi szervezete 2013. március 28-án látogatást tett a vasúti kocsigyártással foglalkozó Bombardier MÁV Kft.-nél Dunakeszin, *Csonka László* titkár szervezésében. A látogatásra az adta az ötletet, hogy a helyi szervezet egy fiatal tagja, *Törköly Tamás* ott dolgozik. És ha Tamás a munkája miatt nem tud részt venni a helyi szervezet programjain, akkor miért ne a helyi szervezet látogassa meg őt?

A cég jogelődjét 1926-ban alapították MÁV Dunakeszi Főműhely néven. 2001-ben került a Bombardier csoport közlekedési üzletágának tulajdonába. A cég elsősorban vasúti kocsik tervezésében, gyártásában és szervizelésében szerzett jártasságot. Az 1950-es évek óta több mint 2700 kocsit gyártottak. A kocsitípusok skálája igen széles: hálókocsik, autózálító kocsik, elővárosi kocsik, vezérlő kocsik, Intercity kocsik, couchette-ek és motorvonatok karbantartása szí-

nesítik a kínálatot. Európa számos országában futnak az itt gyártott kocsik.

Juhász Róbert projektmenedzser a cég bemutatásakor kitért néhány érdekes esetre. Néhány éve Oroszországból érdeklődtek egyszerre 1000 kocsik felújítása iránt. Ebből végül egy bisztrókocsi legyártása valósult meg, azt is csak évek után fizették ki. A másik eset, hogy a londoni metró támadásban megsérült kocsik újjáépítését is itt rendelte meg a londoni Metronet.

A cég nagy acélfelhasználó. A hegesztés az egyik legfontosabb technológiája. A munkafolyamatok során megtervezik, legyártják és összeszerelik a teljes szekrény- és forgóvázat. A járműszerelvény végzik a készre szerelést. Külön festőműhelyük is van. A kész kocsinak át kell esni a fővizsgán, mielőtt a pályára kerül. A cég rendelkezik ISO 9001-es minőségirányítási rendszerrel, DIN

EN 15085-2, MSZ EN ISO 3834-2 hegesztési tanúsításokkal, ISO 14001-es környezetirányítási és MSZ 28001-es munkabiztonsági tanúsítással. A Lean-t is alkalmazzák: a munkaterületek rendezettek és jól áttekinthetőek. A szerelési folyamatokat a veszteségek kiküszöbölésével gyorsítják.

A Bombardier Csoport 16,8 milliárd USD forgalmat bonyolít le 71 000 alkalmazottal. Ebből a dunakeszi üzem 8 milliárd Ft-ot teljesít, 550 munkatárssal.

Mindig szívesen látunk nyílt programjainkon olyan érdeklődőket, akik nem tagjai a helyi szervezetünknek, de szívesen vesznek részt szakmai rendezvényeinken. Ezúttal a Magyarmet Kft., a Csepel Metall Kft. és az Auras-2000 Kft. munkatársait üdvözölhettük a látogatók népes csapatában.

 Csonka László

Reneszánsz kori bányász–kohász–erdész emléktúra

Az „Úgy is egyszer...” Bányász–Kohász–Erdész Asztaltársaság 14 fős csapata 2013. április 26–28. között emléktúra keretében kereste fel a Tolnai Hegyháttól északra, valamint a Völgység és a Szekszárdi Dombság reneszánsz kori és a XVIII. század végi bányászati–kohászati és erdészeti ipartörténeti és gazdálkodási emlékeit. A túra a ma 200 éves és teljes vertikumában működő Simon-tornyai Bőrgyár Kft. meglátogatásával

kezdődött. Hazánkban ma ez az egyetlen nyersbőrfeldolgozó üzem, melyet *Fried Imre* és *Pál* fia alapítottak a Dunántúl nagybirtokain folyó állattenyésztés és vágóhídi feldolgozás nyersbőreinek kikészítésére, valamint az ipari és háztartási bőrszükséglet kielégítésére. A mai gyártelepen 1954-ből származó, zömében olasz gyártmányú villamos meghajtású gépekkel végzik a nyersbőr tisztítását és a pácolást szigorúan ellenőr-

zött technológiai előírások szerint. A vegyi kezelés, a felületi megmunkálás és festés kiváló minőségéről a megrendelők tanúskodnak. A kiterjedt nagybirtokok által meghatározott terület, a tatárjárást követő megerősített gazdasági központ építkezésekkel került be a helyi történetírásba. Simon-tornya főúri várát 1277-ben Simon országbíró kezdte építeni. Az épületegyüttes *Lackfi István* erdélyi vajda és fiai, majd *Gergellaki Buzlay*

■ 1. kép. Az ozorai Pipó-várnál

■ 2. kép. Grábócon, az ortodox női kolostor előtt

Mózes alatt érte el fénykorát. Szakavatott vezetéssel és a 3D látvány beiktatásával nyertek bepillantást tagjaink a korabeli és a későbbi korok életébe. A vár épületét az akkori birtoikos, a zirci apátság az 1930-as években bérbe adta a Fried börgyárnak raktározásra.

Az út innen Ozorára vezetett, ahol *Luxemburgi Zsigmond* királyunk kemény kezű, firenzei származású hadvezérének, *Filippo Scolarinak* olasz reneszánsz stílusú várkastélyát (1. kép) és a benne elhelyezett, a korabeli fegyverkovácsok szakmai tudását igazoló, lovagi páncél- és fegyvergyűjteményt tekintettük meg, majd a későbbi tulajdonos család, az *Eszterházyak* lakosztályait, akik később a várkastélyt ugyancsak uradalmi raktárnak használták. A várkastély mai fenntartói folyamatos pályázással készülnek a külső falak és sarokbástyák újraépítésére. Más pályázatokkal a gyógynövénytermesztésre és azok gyógyító felhasználására oktatják az erre vállalkozó látogató csoportokat. Csatapult tízféle gyógytea termesztési, felhasználási elméletében és kóstolási gyakorlatában vett részt a reneszánszkori konyha előtt felállított hosszú asztal körül, szakszerű vezetéssel. A helyi önkormányzat ebédlőjében elfogyasztott ebéd után keresték fel a résztvevők a Gyulaji Erdészeti és Vadászati Zrt. tamási központját, majd séta keretében felkapszkodtak a Várhegyen épített kilátóhoz, ahonnan felejthetetlen panoráma tárult elénk. Az 1315-ben először említett tamási vár 150 évig volt török megszállás alatt, majd *Eszterházy „Fényes” Miklós* herceg az ozorai birtokközpont vadászkastélyát építtette

fel 1777–79 között a vár kőanyagának felhasználásával Miklósvár néven. Európa hírvadászatok voltak minden harmadik év szeptember 5-ével a gyulaji erdőségekben és a téglakerítésű vadasparkokban. Különösen nevezetesek voltak a „palánkcsalitos” vadászatok. Az első felelős magyar kormányának, a király személye mellé rendelt minisztere, aki ekkor még angol nagykövet volt, herceg *Eszterházy Pál* 1847-ben rendezte meg utoljára ezeket a több ezer kiszolgáló személyzetet megmozgató vadászatokot. A ma már magántulajdonú Miklósvár kastély külső megtekintése után a Gyulaji Zrt. által 2011-ben megvalósított Szent Hubertusz pihenőparkot és a kápolnát útba ejtve foglaltuk el szállásunkat az Óbíródi Vadászházban. A bőséges vacsorát az Asztaltársaság egyentrikójában fogyasztottuk el, amely után Györgynapi köszöntések és élménybeszámolók, majd a szokásos selmeci nóták kerültek be a repertoárba. Másnap a reggelit követően a vadászház mellett lévő horgásztavat kerültük meg egyórás sétával, mely közben az ugyancsak bérelhető horgásztanyák bérlőivel vitattuk meg a várható horgászsikereket. Ezt követően lovas kocsival felkerestük a híres dämvad rezervátumot, ahol szinte testközelből tanulmányozhattuk a kicsit félénk vadak egyéni és rudli (csoportos) mozgását. A délutánt egyik társunk Somogyegres melletti, a pincesoron kialakított, a tabi Öreghegy lankái előtt fekvő vadászkunyhójában töltöttük a szomszédok legnagyobb örömére. Visszafelé a tamási gyógy- és élményfürdőt kerestük fel fáradt tag-

jaink felrissítése céljából, majd vadételekkel búcsúztattuk a programdús napot az Óbíródi Vadászház tróféákkal ékesített gyönyörű ebédlőjében.

Vasárnap reggeli után elbúcsúztunk házigazdáinktól, és az ugyancsak a Gyulaji Zrt. által fenntartott Lengyel-Annafürdőt kerestük fel. Az Apponyaiak egykori birtokán kialakított épületegyüttesben erdei iskola és bérelhető vadászház van a mindig friss vizet adó Anna-forrás mellett. Innen Bikalra mentünk, ahol az egykori Puchner-kastély szomszédságában felépített reneszánsz városkát és falucskát jártuk be, betekintve a régi mesterségeket gyakorló helyi műhelyekbe és a szállodák férőhelyei mellett ugyancsak bérelhető reneszánsz kori lakrészekbe. Rövid autózás után Szászváron a Bányászati Múzeumban, *Csoma István* bányász technikus úr vezetésével, aki bányamentőként dolgozott a köszénbányák 1995. évi bezárásáig, áttekinttük az 1808-ban megkezdett szénbányászat művelési és tárgyi emlékeit, közöttük az 1885-ben készített német nyelvű felirattal ellátott gyönyörű, világoskék alapszínű Szent Borbála-bányászászlót és a Selmechről elhozott bányász díszegyenruhát, melyet egy idős bányászkollega hagyott a múzeumba. Utunkat folytatva a Bonyhád közeli Grábóc falucskában az 1587-ből származó, az egyetlen hazai ortodox női kolostort és templomot tekintettük meg Krisztina nővér vezetésével, aki Deszkről került noviciaként Újvidékre, ahol szerzetesnő lett és a belgrádi egyházvezetés helyezte Grábócra (2. kép). A templomban az ikonosztáz bal oldali mellékoltárán van elhelyezve Szent Borbála kopo-

nyacsont-ereklyéje, melynek tiszteletére sok bányász is felkerekedik a búcsú idején, hogy részt vegyen az ünnepi misén. Bátaszéken az 1142-ben alapított, egykori cikádori cisztercita templom és kolostor alapfalak

és a ma éppen toronysüvegét vesztett és ezért zárt templom megtekintését követően a helyi Talizmán Vendéglő kései ebédje elfogyasztása után, elbúcsúzva egymástól, ki-ki hazafelé vette útját. Többen Baján

keresztül menve, a főtéren megállva, Baja város nevezetességeiről hallgatták meg idevalósi kollégánk érdekes előadását.

Dánfy László

V. Ózdi Ipari Örökségvédelmi Konferencia

Az Ózdi Ipari Örökségvédők Baráti Köre – az Ózdi Művelődési Intézményekkel közösen – ez évben is megrendezte a már hagyományosnak mondható konferenciát. Az esemény rangját emelte, hogy az a XV. Ózdi Napok nyitó rendezvénye volt és a város önkormányzata részéről hathatós támogatást kapott.

A gazdag program a gyáralapító *Rombauer Tivadar* emléktáblájánál megemlékezéssel és tisztelgéssel kezdődött. A nyitó momentumot – kellemes meglepetésre – az egykori gyári duda eredeti hangja tette emlékezetessé. A méltató beszédet *Kirchknopf András* nyugalmazott kohómérnök tartotta.

Ezt követően a Városi Múzeumban a 100 évvel ezelőtt üzembe helyezett finomhengermű megmaradt emlékeiből összeállított tárlatot nyitotta meg *dr. Marczis Gáborné*, a Finomhengermű Munkás Kft. egykori igazgatója. A tárlatot *Farkas Péter*, a múzeum felelős vezetője mutatta be a szépszámú, mintegy 80 résztvevőnek.

A Kaszinó patinás épületének tükörtermében tartották a konferenciát. A kohászhimnusz elhangzása után *Benyhe László*, a baráti kör alapító tagja, levezető elnök köszöntötte a több mint 120 regisztrált résztvevőt, majd öt szakmai előadást hangzott el.

Elsőnek *Fürjes Pál*, Ózd város polgármestere az ipari örökség védelmének helyzetéről, jelentőségéről szőtt. Előadásában kitért a régi gyárterület tervezett rehabilitációjára és a város életébe történő bekapcsolására, mely akár a város egy új központjaként is funkcionálhat.

Ezt követte *Zsigrai Árpád* járási hivatalvezető és *dr. Bárdosné Dudás Viktória* projektmenedzser előadásá-

■ A Kohász-szobor átadásának ünnepélyes pillanatai

ban a múzeum és környező térsége területén lévő gyári létesítmények és ipari műemlék épületek felújítására és új funkciós hasznosítására vonatkozó fejlesztés ismertetése.

Dr. Grega Oszkár, a Miskolci Egyetem nyugalmazott egyetemi docense a világ, Európa és hazánk acéltermeléséről, valamint az acélipar helyzetéről, kilátásairól tartott átfogó tájékoztatást.

Az idén 100 éves, de már nem működő és nagyrészt lebontott ózdi finomhengerműről és különleges termékeiről *dr. Marczis Gáborné* tartott személyes élményekkel és emlékekkel átszőtt előadást. Nagyon tanulmányos érvként említette, hogy Ausztriában ma is működik egy hasonló korú és technológiai színvonalú, kizárólag egyedi, különleges profilokat gyártó hengermű, mellyel az üzemeles idején a Munkás Kft. üzleti kapcsolatban volt.

Földi Jenő, az Ózdi Ipari Park Kft. vezetője a társaság és a FÉMIKSZ

Kft.-vel közös tulajdonukba került finomhengermű épületének jövőbeli lehetőségeiről beszélt. Kiemelte, hogy céljuk az ipari műemlék épület megmentése, ipari, idegenforgalmi, turisztikai jellegű hasznosítása.

A kapott visszajelzések, vélemények alapján rendkívül színvonalosnak minősített rendezvény *Bokor Sándor* nyugalmazott humán menedzser záró gondolataival és a bányászhimnusszal ért véget.

A konferenciát követő napon, május 25-én a program a régi gyár területén tett látogatással folytatódott, melyen a kb. 40 érdeklődő bejárhatta az előző napi előadásokon szóba került helyszíneket és létesítményeket. A séta végeztével került sor a korábbi időszakban megromlott, de immár restaurált Kohász-szobor új helyszínén történő ünnepélyes átadására.

Kisfaludi Strobl Zsigmond Kosuth-díjas művész 1972-ben felavart alkotását több éven át tartó mál-